

ข้อมูลและการวิเคราะห์เบื้องต้น

การศึกษาในบทนี้ เป็นการศึกษาลักษณะและโครงสร้างค่าใช้จ่ายของรัฐบาลด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลของข้าราชการ ลูกจ้างประจำและข้าราชการบำนาญสังกัดส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดอ่างทอง โดยวิธีพรรณนา (Descriptive Statistics) ตามแนวความคิด แผนภูมิที่ 1 และแผนภูมิที่ 2 ในบทที่ 1 และมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 จำนวนประชากร จากที่กล่าวมาแล้ว พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลได้ให้ความคุ้มครองด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลแก่ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ข้าราชการบำนาญ และบุคคลในครอบครัว¹

จังหวัดอ่างทอง มีจำนวนข้าราชการ ลูกจ้างประจำและข้าราชการบำนาญซึ่งสังกัดส่วนราชการต่าง ๆ ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2535 ดังนี้

¹ สุชาติ กิระนันท์, ประมวลการว่า ในปี 2530 บุคคลในครอบครัวมีสูงถึง 2 - 4 เท่าของจำนวน 1.62 ล้านคน (นครปฐม : ศูนย์ศึกษาโอบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล , 2532) หน้า 216 สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และคณะ ประมวลการประชากรที่จะได้ความคุ้มครองจากพรบ.สวัสดิการค่ารักษาพยาบาลเท่ากับ 7.4 ล้านคน ในปี 2534 (กรุงเทพมหานคร :

ตาราง 3.1 จำนวนข้าราชการ ลูกจ้างประจำและข้าราชการบำนาญในจังหวัดอ่างทอง
(ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2334)

	สังกัด		รวม
	กระทรวงสาธารณสุข	กระทรวงอื่น ๆ	
ข้าราชการ	797 (71.22)	3,869 (79.72)	4,666
	(17.08)	(82.92)	(100.00)
ลูกจ้างประจำ	311 (27.79)	381 (07.25)	692
	(44.94)	(55.06)	(100.00)
ข้าราชการบำนาญ	11 (00.98)	603* (12.43)	614
	(01.79)	(98.21)	(100.00)
รวมทั้งสิ้น	1,119 (100.00)	4,853 (100.00)	5,972
	(18.74)	(81.26)	(100.00)

ที่มา : คลังจังหวัดอ่างทอง

* รวมของสี่สี่จังหวัดด้วย

ตัวเลขในวงเล็บแสดงร้อยละ

3.1.2 ลักษณะและแหล่งข้อมูล เป็นการเก็บข้อมูลทัศนคติ ในลักษณะ Individual Data ในปีงบประมาณ 2534 ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน - 30 กันยายน 2534

(1) ผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลรัฐ รวบรวมจากใบแสดงรายการค่ารักษาพยาบาล (แบบ บก.- ซล.2) ที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพราะเอกสารดังกล่าวเมื่อส่วนราชการต่าง ๆ วางฎีกาขอเบิกเงินที่คลังจังหวัดแล้ว จะต้องส่งให้ สดง.ตรวจ เมื่อ สดง. ตรวจเรียบร้อยแล้ว จะส่งคืนส่วนราชการเจ้าของ ยกเว้นบางส่วน ราชการการที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องส่ง สดง.ตรวจ อาทิ เช่น สำนักงานการประถมศึกษา วิทยาลัยพลศึกษา เป็นต้น ซึ่งได้รวบรวมเก็บจากสถานที่ดังกล่าวโดยตรง

(2) ผู้ป่วยในโรงพยาบาลรัฐในเขตจังหวัดอ่างทอง โดยรวบรวมจากใบแสดงรายการค่ารักษาพยาบาล(แบบ บก.-ชล.2) และใบเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล (แบบ บก.-ชล. 3) ที่โรงพยาบาลอ่างทอง และที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด(เป็นผู้เบิกแทนโรงพยาบาลชุมชน เพราะโรงพยาบาลชุมชนไม่ได้อยู่ในฐานะส่วนราชการผู้เบิก) ซึ่งเป็นผู้วางฎีกาที่คลังจังหวัด

(3) ผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชนทั่วราชอาณาจักร โดยรวบรวมจากใบแสดงรายการค่ารักษาพยาบาล(แบบ บก.-ชล. 2) และใบเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล (แบบ บก.-ชล. 3) ที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสำนักงานการประถมศึกษา และวิทยาลัยพลศึกษา เช่นเดียวกับกรณีผู้ป่วยนอก

3.1.3 การเก็บข้อมูล ศึกษาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบ่งเป็นประเภทแล้ว จึงเลือกตัวอย่างในแต่ละประเภท (Stratified Random Sampling) ซึ่งได้ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน - 30 กันยายน 2534 ดังนี้

1) ผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลรัฐ เลือกตัวอย่างจากแบบ บก.-ชล 2 ประเภทผู้ป่วยนอกจากจำนวน 4,368* ฉบับ ในสัดส่วนเท่ากับ 1:12 ของจำนวนแบบ บก.-ชล 2 ของผู้ป่วยนอกทั้งหมด รวบรวมข้อมูลตัวอย่างของผู้ป่วยนอกได้ 364 ราย**

* ระดับความเชื่อถือร้อยละ 95

** จำนวนตัวอย่าง 364 ราย เป็นการเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลของผู้มีสิทธิคนเด็ชว และเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลของผู้ใช้สิทธิหรือผู้ป่วยคนเด็ชว จำนวน 305 ราย เป็นการเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ใช้สิทธิหรือผู้ป่วยสองราย จำนวน 45 ราย และเป็นการเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ใช้สิทธิหรือผู้ป่วยสามราย จำนวน 14 ราย ในที่นี้จะพิจารณาเฉพาะการใช้สิทธิของคน ๆ เด็ชว ซึ่งเท่ากับ 305 ราย

2) ผู้ป่วยใน โรงพยาบาลรัฐ เลือกตัวอย่างจากแบบ บก.-ชด 2 ประเภท ผู้ป่วยในจากจำนวน 502 ฉบับ* ในสัดส่วนเท่ากับ 1:4 ของจำนวนแบบ บก.-ชด 2 ของ ผู้ป่วยในโรงพยาบาลของรัฐในเขตจังหวัดอ่างทองทั้งหมด รวบรวมข้อมูลตัวอย่างของผู้ป่วยใน โรงพยาบาลรัฐได้ 125 ราย

3) ผู้ป่วยใน โรงพยาบาลเอกชน เลือกตัวอย่างจากแบบ บก.-ชด 2 และใบเสร็จรับเงินของโรงพยาบาลเอกชน จากจำนวน 362 ฉบับ* ในสัดส่วนเท่ากับ 1:4 ของ จำนวนแบบ บก.-ชด. 2 และใบเสร็จรับเงินของโรงพยาบาลเอกชน รวบรวมข้อมูลตัวอย่าง ผู้ป่วยใน โรงพยาบาลเอกชนได้ 90 ราย

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และข้าราชการบำนาญใน จังหวัดอ่างทอง ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2535 ทั้งหมด 5,972 คน เป็นข้าราชการ 4,666 คน ลูกจ้างประจำ 692 คน และข้าราชการบำนาญ 614 คน ในจำนวนนี้เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำและข้าราชการบำนาญสังกัดกระทรวงสาธารณสุขร้อยละ 17.08 44.94 และ 01.79 ตามลำดับ

3.2.1 ลักษณะทั่วไป และการใช้สิทธิเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล

(1) ประเภทผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลของรัฐ ในจำนวนข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และข้าราชการบำนาญที่เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล เป็นเพศหญิงร้อยละ 56.07 และเพศชายอีกร้อยละ 43.93 พบว่า ข้าราชการระดับ 3 - 6 เป็นกลุ่มที่เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลสูงสุดคือร้อยละ 68.50 รองลงมาเป็นลูกจ้างประจำ ข้าราชการระดับ 1 - 2 ข้าราชการบำนาญ และข้าราชการระดับ 7 - 11 ร้อยละ 10.50 8.20 7.20 และ 5.60 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาต้นสังกัดจะเห็นว่า เป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

* ระดับความเชื่อถือร้อยละ 90

เพียงร้อยละ 29.51 และสังกัดส่วนราชการอื่น ๆ อีกร้อยละ 70.49 แต่ขณะเดียวกัน หากเปรียบเทียบสัดส่วนการให้บริการประเภทผู้ป่วยนอก กับจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมดในจังหวัด อ่างทอง ระหว่างกลุ่มที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขกับกลุ่มที่สังกัดกระทรวงอื่น ๆ ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีอัตราการใช้บริการร้อยละ 8.04 ในขณะที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงอื่น ๆ มีอัตราการใช้บริการเพียงร้อยละ 04.43 นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ เป็นการไปใช้สิทธิเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลสำหรับตนเองถึงร้อยละ 57.70 สำหรับบุคคล ในครอบครัวร้อยละ 42.30 ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นของมารดา บิดา บุตร และคู่สมรสตาม ลำดับ และจะเห็นว่าผู้เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ประเภทผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลรัฐ ป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ ป่วยด้วยอาการและภาวะกำหนดไม้ชัดเจน และโรคระบบ ทางเดินอาหารร้อยละ 29.10 16.47 และ 7.80 ตามลำดับ นอกจากนี้ป่วยด้วยโรค ระบบอื่น ๆ รวมอีกร้อยละ 46.53 ในจำนวนผู้ป่วยหรือผู้ใช้สิทธิทั้งหมดเป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.40 เป็นเพศชายเพียงร้อยละ 44.60 สำหรับการให้บริการในสถานพยาบาลนั้น เป็นการไปใช้บริการประเภทผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลทั่วไป* ถึงร้อยละ 43.93 นอกนั้นเป็น การไปใช้บริการ ในโรงพยาบาลชุมชน** โรงพยาบาลรัฐในจังหวัดอื่น ๆ และสถาน อณัติหรือโรงพยาบาลสาขา (Extended O.P.D) อีกร้อยละ 29.84 20.98 และ 5.25 ตามลำดับ (ดูตาราง 3.2)

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* โรงพยาบาลอ่างทอง

** โรงพยาบาลวิเศษชัยชาญ โรงพยาบาลป่าโมก โรงพยาบาลโพธิ์ทอง และ
โรงพยาบาลแสลงตา

ตาราง 3.2 ลักษณะการกระจายของข้อมูลด้านสวัสดิการเกี่ยวกับเงินค่ารักษาพยาบาล ประเภท
ผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลรัฐ ในจังหวัดอ่างทอง

ผู้มีสิทธิ

เพศของผู้มีสิทธิ (ร้อยละ)

เพศชาย	43.93
เพศหญิง	56.07

ระดับตำแหน่ง (ร้อยละ)

ลูกจ้างประจำ	10.50
ข้าราชการระดับ 1-2	8.20
ข้าราชการระดับ 3-6	68.50
ข้าราชการระดับ 7-11	5.60
ข้าราชการบำนาญ	7.20

สังกัด (ร้อยละ)

กระทรวงสาธารณสุข	29.51
กระทรวงอื่น ๆ	70.49

ผู้ใช้สิทธิ

เพศของผู้ใช้สิทธิหรือผู้ป่วย (ร้อยละ)

เพศชาย	44.60
เพศหญิง	55.40

ตาราง 3.2 (ต่อ)

ผู้ใช้สิทธิ (ต่อ)

ตนเองและบุคคลในครอบครัว (ร้อยละ)

ตนเอง	57.70
ครอบครัว	42.30
บิดา	(09.84)
มารดา	(13.77)
คู่สมรส	(08.85)
บุตร	(09.84)

ลักษณะโรคที่เจ็บป่วย (ร้อยละ)

1) โรคทางเดินหายใจ	29.19
2) อาการและภาวะกำหนดไม่ชัดเจน	16.47
3) โรคระบบทางเดินอาหาร	7.80
4) โรคระบบอื่น ๆ	46.54

สถานพยาบาลที่ไปใช้บริการ (ร้อยละ)

โรงพยาบาลทั่วไป	43.93
โรงพยาบาลชุมชน	29.84
สถานีอนามัย	05.25
โรงพยาบาลรัฐอื่นๆ	20.98

(2) ประเภทผู้ป่วยใน โรงพยาบาลของรัฐ จำนวนข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และข้าราชการบำนาญที่เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล เป็นเพศชายถึงร้อยละ 63.20 และ เพศหญิงร้อยละ 36.80 ซึ่งพบว่า ข้าราชการระดับ 3 - 6 เป็นกลุ่มที่เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลสูงสุดคือร้อยละ 62.40 รองลงมาเป็นลูกจ้างประจำ ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการระดับ 1 - 2 และข้าราชการระดับ 7 -11 คือร้อยละ 22.40 6.40 5.60 และ 3.20 ตามลำดับ และสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น นอกจากนั้นสังกัดส่วนราชการอื่น ๆ ถึงร้อยละ 80 แต่ขณะเดียวกันหากเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้บริการประเภทผู้ป่วยใน โรงพยาบาลของรัฐของเจ้าหน้าที่ทั้งหมดระหว่างกลุ่มที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขกับกลุ่มที่สังกัดกระทรวงอื่น ๆ ก็พบว่า เจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีอัตราการใช้บริการร้อยละ 2.23 ในขณะที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงอื่น ๆ มีอัตราการใช้บริการร้อยละ 2.06 และพบว่า เป็นการใช้นิติเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลสำหรับตนเองร้อยละ 42.4 สำหรับบุคคลในครอบครัวร้อยละ 57.6 ซึ่งในจำนวนนี้เป็นของมารดา บุตร บิดา และคู่สมรสตามลำดับ และพบว่าผู้เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ประเภทผู้ป่วยใน โรงพยาบาลรัฐป่วยด้วยโรคระบบทางเดินอาหาร ระบบทางเดินหายใจ และป่วยด้วยอาการ และภาวะกำหนดไม่ชัดแจ้งร้อยละ 19.20 15.20 และ 6.40 ตามลำดับ นอกจากนั้นป่วยด้วยโรคระบบอื่น ๆ รวมอีกร้อยละ 59.20 นอกจากนี้พบว่า ในจำนวนผู้ใช้สิทธิหรือผู้ป่วยทั้งหมดเป็นเพศหญิงถึงร้อยละ 53.60 เป็นเพศชายเพียงร้อยละ 46.40 สำหรับการใช้บริการในสถานพยาบาลพบว่า เป็นโรงพยาบาลทั่วไปถึงร้อยละ 72.44 เป็นโรงพยาบาลชุมชนเพียงร้อยละ 27.56 เท่านั้น [ดูตาราง 3.3 (ก)]

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 3.3 ลักษณะการกระจายของข้อมูลด้านสวัสดิการเกี่ยวกับเงินค่ารักษาพยาบาล ประเภท
ผู้ป่วยในโรงพยาบาลรัฐ และโรงพยาบาลเอกชน ในจังหวัดอ่างทอง

	โรงพยาบาลรัฐ(ก)	โรงพยาบาลเอกชน(ข)
ผู้มีสิทธิ		
เพศของผู้มีสิทธิ (ร้อยละ)		
เพศชาย	63.20	56.67
เพศหญิง	36.80	43.33
ระดับตำแหน่ง (ร้อยละ)		
ลูกจ้างประจำ	22.40	7.80
ระดับ 1 - 2	5.60	6.60
ระดับ 3 - 6	62.40	75.60
ระดับ 7 - 11	3.20	3.30
ข้าราชการบำนาญ	6.40	6.70
สังกัด (ร้อยละ)		
กระทรวงสาธารณสุข	20.00	3.30
อื่น ๆ	80.00	96.70
ผู้ใช้สิทธิ		
เพศของผู้ใช้สิทธิ (ร้อยละ)		
เพศชาย	46.40	38.90
เพศหญิง	53.60	61.10

ตาราง 3.3 (ต่อ)

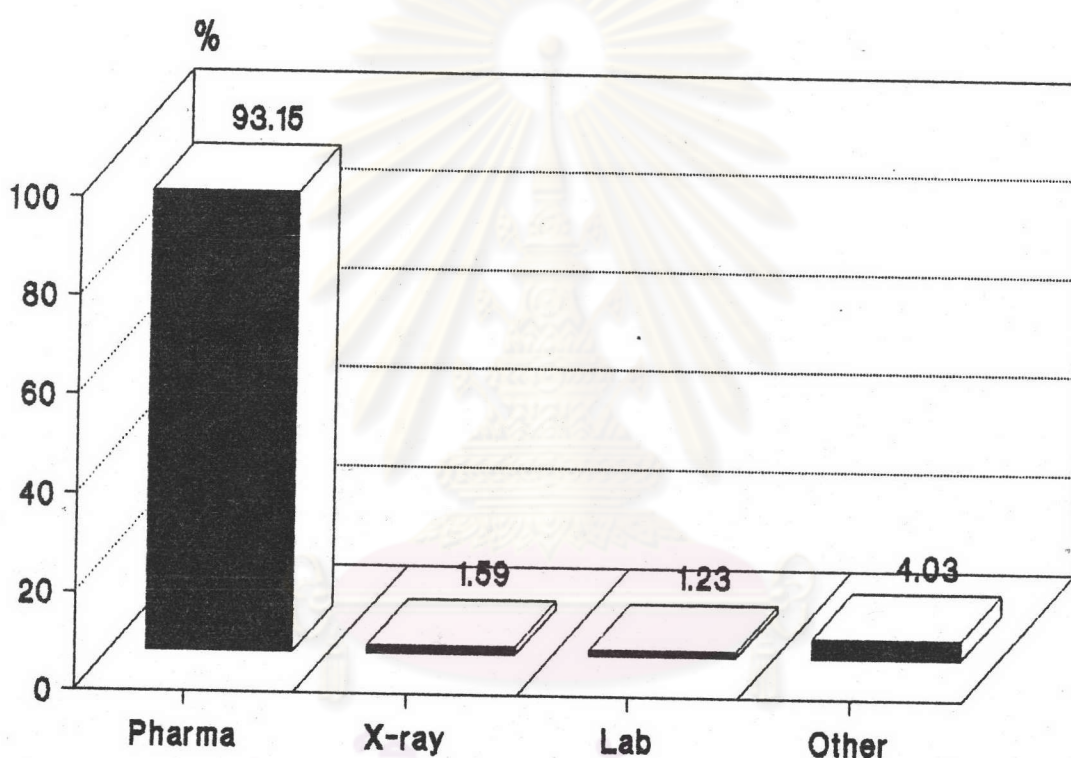
	<u>โรงพยาบาลของรัฐ(ก)</u>	<u>โรงพยาบาลเอกชน(ข)</u>
ผู้ใช้สิทธิ (ต่อ)		
ตนเองและบุคคลในครอบครัว (ร้อยละ)		
ตนเอง	42.20	34.45
ครอบครัว	57.80	65.55
บิดา	(12.00)	(13.33)
มารดา	(20.00)	(33.33)
คู่สมรส	(09.60)	(05.56)
บุตร	(15.20)	(13.33)
ลักษณะโรคที่เจ็บป่วย (ร้อยละ)		
1) ระบบโรคทางเดินอาหาร	19.20	31.10
2) ระบบโรคทางเดินหายใจ	15.20	14.40
3) อาการและภาวะกำหนดไม่ชัดแจ้ง	06.40	01.10
4) ระบบโรคอื่น ๆ	59.20	53.30
สถานพยาบาลที่ใช้บริการ (ร้อยละ)		
โรงพยาบาลทั่วไป	72.00	-
โรงพยาบาลชุมชน	28.00	-
โรงพยาบาลอ่างทองเวชการ	-	74.44
โรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดอื่น ๆ	-	25.56

(3) ประเภทผู้ป่วยใน โรงพยาบาลเอกชน จำนวนข้าราชการ ลูกจ้างประจำและ ข้าราชการบำนาญที่เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล เป็นเพศชายถึงร้อยละ 56.67 เป็นเพศ หญิงเพียงร้อยละ 43.33 และพบว่า ข้าราชการระดับ 3 - 6 เป็นกลุ่มที่เบิกสวัสดิการ ค่ารักษาพยาบาลสูงสุดคือร้อยละ 75.6 รองลงมาเป็นลูกจ้างประจำ ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการระดับ 1 - 2 ข้าราชการระดับ 7 -11 ร้อยละ 7.8 6.7 6.6 และ 3.3 ตามลำดับ เช่นเดียวกับผู้ป่วยใน โรงพยาบาลของรัฐ และเมื่อพิจารณาต้นสังกัดก็พบว่า สังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพียงร้อยละ 3.30 เท่านั้น นอกนั้นเป็นสังกัดส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งมีถึงร้อยละ 96.70 แต่ขณะเดียวกันหากเปรียบเทียบสัดส่วนการให้บริการประเภทผู้ป่วยใน โรงพยาบาลเอกชนระหว่าง กลุ่มที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขกับกลุ่มที่สังกัดกระทรวงอื่น ๆ ก็พบว่า เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีอัตราการใช้บริการร้อยละ 0.26 ในขณะที่เจ้าหน้าที่ ในสังกัดกระทรวงอื่น ๆ มีอัตราการใช้บริการร้อยละ 1.79 และพบว่า เป็นการใช้สิทธิ เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลสำหรับตนเองร้อยละ 34.4 เป็นของบุคคลในครอบครัวร้อยละ 65.6 ซึ่งในจำนวนนี้เป็นของมารดา บิดา บุตร และคู่สมรสตามลำดับ และพบว่าผู้ใช้สิทธิ หรือผู้ป่วยที่เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ป่วยด้วยโรคระบบทางเดินอาหาร โรคระบบทาง เดินหายใจ และป่วยด้วยอาการและภาวะกำหนดไม่ชัดแจ้งร้อยละ 31.10 14.40 และ 1.1 ตามลำดับ นอกจากนั้นป่วยด้วยระบบโรคอื่น ๆ รวมอีกร้อยละ 53.30 และพบว่าเป็น เป็นเพศหญิงถึงร้อยละ 61.10 เป็นเพศชายเพียง 38.90 เท่านั้น สำหรับการ ใช้บริการในสถานพยาบาลพบว่า ใช้บริการในโรงพยาบาลอ่างทองเวชการ ซึ่งเป็นโรงพยาบาล เอกชนแห่งเดียวในจังหวัดอ่างทองถึงร้อยละ 74.40 โรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดอื่น ๆ อีกร้อยละ 25.26 เท่านั้น [ดูตาราง 3.3(ข)]

3.2.2 วิเคราะห์โครงสร้างของค่าใช้จ่ายของรัฐบาลด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล

(1) ประเภทผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลรัฐ

รูปที่ 3.1 โครงสร้างค่าใช้จ่ายของรัฐบาลด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ประเภทผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลรัฐ (ร้อยละ)

จากรูปที่ 3.1 ในที่นี้จะพิจารณาเฉพาะกรณีการใช้สิทธิของผู้มีสิทธิสำหรับผู้ใช้สิทธิเพียงคนเดียว ซึ่งมีอยู่จำนวน 305 ราย พบว่า ค่ารักษาพยาบาลประเภทผู้ป่วยนอกในสถานพยาบาลของรัฐของข้าราชการ ลูกจ้างประจำและข้าราชการบำนาญ สังกัดส่วนราชการต่าง ๆ ถ้าพิจารณาตามประเภทค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลพบว่า เป็นค่ายาจำนวนสูงที่สุดถึงร้อยละ 93.15 นอกจากนั้นเป็นค่ารังสีวิทยา ค่าห้องปฏิบัติการ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งแต่ละประเภทต่ำกว่าร้อยละ 5 ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับค่ายา

ตาราง 3.4 ค่าใช้จ่ายของผู้มีสิทธิเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ประเภทผู้ป่วยนอก
โรงพยาบาลรัฐ โดยจำแนกตามประเภทของผู้ใช้สิทธิ

ผู้ใช้สิทธิ	บาทต่อราย*	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	บาทต่อครั้ง**	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	444.10	544.53	273.13	358.12
ตัวเอง	447.33	591.16	301.85	386.21
บิดา	487.87	576.56	326.12	525.79
มารดา	406.48	379.80	212.56	239.12
คู่สมรส	576.08	591.94	246.09	160.15
บุตร	280.42	286.83	134.38	105.02

จากตาราง 3.4 พิจารณาด้านผู้ใช้สิทธิพบว่า ค่าใช้จ่ายของรัฐบาลด้านสวัสดิการ
ค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ยรายละ 444.10 บาท หรือครั้งละ 273.13 บาท และเป็นค่ารักษา
พยาบาลของตนเองเฉลี่ยรายละ 447.33 บาท หรือครั้งละ 301.85 บาท ของมารดา
เฉลี่ยรายละ 406.48 บาท หรือครั้งละ 212.56 บาท สำหรับคู่สมรสเฉลี่ยรายละ
576.08 บาท หรือครั้งละ 246.09 บาท สำหรับบิดารายละ 487.87 บาท หรือ
ครั้งละ 326.12 บาท และสำหรับบุตรเฉลี่ยรายละ 280.42 บาท หรือครั้งละ 134.38
บาท ซึ่งจะพบว่า ค่ารักษาพยาบาลของคู่สมรสเฉลี่ยต่อรายสูงกว่าค่ารักษาพยาบาลของบุคคล
อื่น ๆ และของค่ารักษาพยาบาลของบุตรเฉลี่ยต่อรายจะต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ

หมายเหตุ จำนวนครั้ง (Visit) เฉลี่ยให้บริการประเภทผู้ป่วยนอกเฉลี่ยรายละ 1.92 ครั้ง

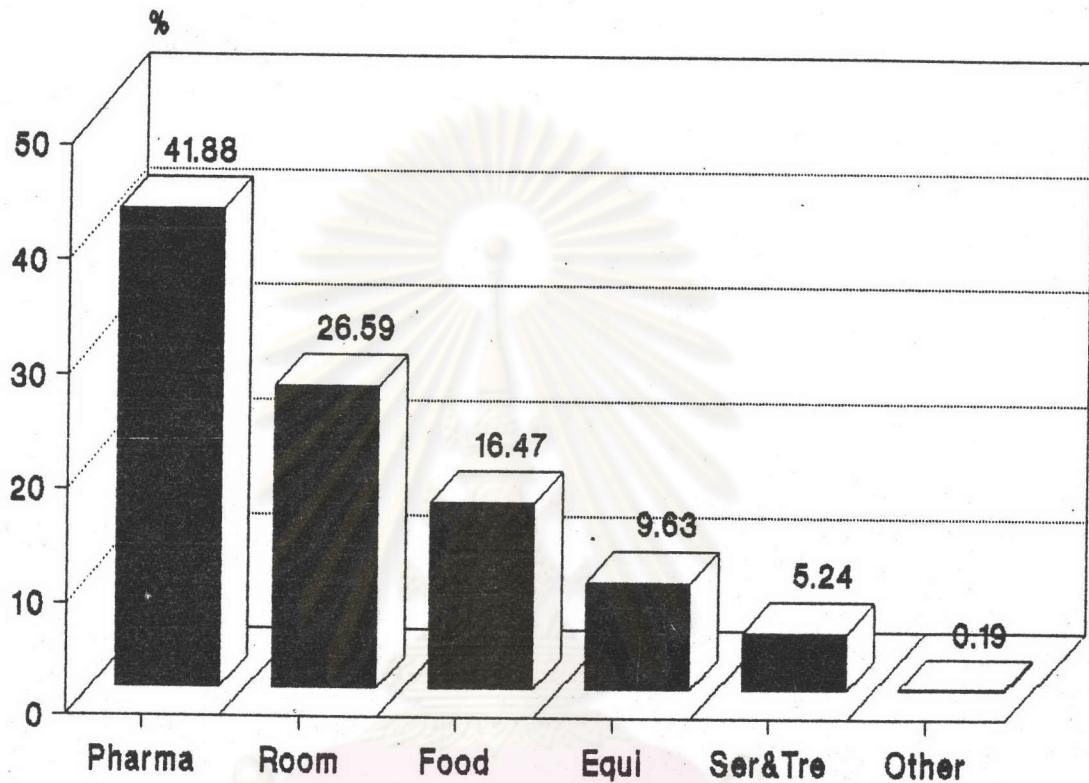
* รายหมายถึง จำนวนผู้ใช้สิทธิหรือผู้ป่วยที่ไปใช้บริการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาล
รัฐ หรือเอกชน

** ครั้งหมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้ใช้สิทธิ หรือผู้ป่วยไปใช้บริการรักษาพยาบาลใน
โรงพยาบาลรัฐ หรือเอกชน

(2) ประเภทผู้ป่วยใน โรงพยาบาลรัฐ

รูปที่ 3.2 โครงสร้างค่าใช้จ่ายของรัฐบาลด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ประเภทผู้ป่วยใน โรงพยาบาลรัฐ (ร้อยละ)

จากรูปที่ 3.2 กลุ่มตัวอย่างข้าราชการ ลูกจ้างประจำและข้าราชการบำนาญ ที่สังกัดส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดอ่างทองจำนวน 125 ราย ที่ใช้สิทธิเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลประเภทผู้ป่วยใน โรงพยาบาลของรัฐรวมทั้งสิ้น 537,041 บาท เฉลี่ยครั้งละ 4,296.33 บาท และเมื่อพิจารณาตามประเภทของค่าใช้จ่ายพบว่า เป็นค่ายาถึงร้อยละ 41.88 รองลงมาเป็นค่าห้อง ค่าอาหาร ค่าอุปกรณ์ ค่าบริการทางการแพทย์และค่าตรวจวิเคราะห์โรค* และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ร้อยละ 26.59 16.47 9.63 5.24 และ

* ค่าบริการทางการแพทย์ ประกอบด้วย ค่าบริการทั่วไป ค่าออกซิเจน และ ค่าตรวจวิเคราะห์โรค ประกอบด้วย ค่าเอ็กซเรย์ และค่าตรวจคลื่นหัวใจ

ตาราง 3.5 ค่าใช้จ่ายของรัฐบาลด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ยต่อราย* ประเภทผู้ป่วยในโรงพยาบาลของรัฐ

ผู้ใช้สิทธิ	บาทต่อครั้ง**	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	บาทต่อวันป่วย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	4,296.33	6,917.16	609.99	420.64
ตัวเอง	3,584.37	4,063.43	627.31	461.75
บิดา	6,832.47	11,229.60	669.28	696.87
มารดา	6,055.41	10,274.32	556.97	248.42
คู่สมรส	3,133.20	3,653.17	539.82	422.39
บุตร	1,605.47	1,387.34	482.97	203.82

จากตาราง 3.5 พิจารณาด้านผู้ใช้สิทธิพบว่า ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลประเภทผู้ป่วยในโรงพยาบาลรัฐเฉลี่ยรายละ 4,296.33 บาทต่อครั้ง ในจำนวนนี้เป็นค่าใช้จ่ายของตัวเองเฉลี่ยรายละ 3,584.37 บาทต่อครั้ง หรือวันละ 609.99 บาท รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของมารดาเฉลี่ยรายละ 6,055.41 บาทต่อครั้ง หรือเฉลี่ยวันละ 556.97 บาท ของบิดาเฉลี่ยรายละ 6,832.47 บาทต่อครั้ง หรือเฉลี่ยวันละ 669.28 บาท สำหรับของคู่สมรสและบุตรนั้นเฉลี่ยรายละ 3,133.20 และ 1,605.47 บาทต่อครั้ง หรือวันละ 539.82 และ 482.97 บาทตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่า ค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ยต่อรายของบิดาจะสูงกว่าค่ารักษาพยาบาลของบุคคลอื่น และค่ารักษาพยาบาลของบุตรจะต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับค่ารักษาพยาบาลของบุคคลอื่น ๆ

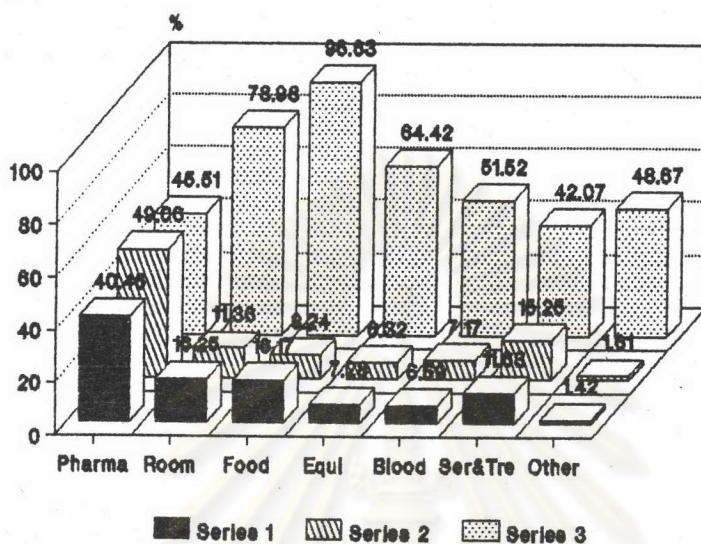
หมายเหตุ จำนวนวันที่ผู้ป่วยพักรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลรัฐเฉลี่ยรายละ 7.65 วันต่อครั้ง

* หมายรวมถึง จำนวนผู้ใช้สิทธิหรือผู้ป่วยที่ไปใช้บริการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลรัฐ หรือเอกชน

** ครั้งหมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้ใช้สิทธิ หรือผู้ป่วยไปใช้บริการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลรัฐ หรือเอกชน

(3) ประเภทผู้ป่วยใน โรงพยาบาลเอกชน

รูปที่ 3.3 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของรัฐบาล ค่ารักษาพยาบาล และสัดส่วนการเบิกเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ประเภทผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชน (ร้อยละ)

Series 1 ค่ารักษาพยาบาลที่เบิกได้ Series 2 ค่ารักษาพยาบาล
 Series 3 สัดส่วนค่ารักษาพยาบาลที่เบิกได้กับค่ารักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชน

จากรูปที่ 3.3 ค่าใช้จ่ายของรัฐบาลด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลหรือค่ารักษาพยาบาลที่เบิกได้ ประเภทผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชนของข้าราชการ ลูกจ้างประจำและข้าราชการบำนาญสังกัดส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดอ่างทองจากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 90 ราย รวมทั้งสิ้น 297,082 บาท และเมื่อจำแนกแยกตามประเภทของค่าใช้จ่าย พบว่าเป็นค่ายา ร้อยละ 40.46 รองลงมาเป็นค่าห้อง ค่าอาหาร ค่าบริการทางการแพทย์และค่าตรวจวิเคราะห์โรค* ค่าอุปกรณ์ ค่าเลือดและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ร้อยละ 16.25 16.17 11.63 07.38 6.69 และ 01.42 ตามลำดับ

* ค่าบริการทางการแพทย์ประกอบด้วย ค่าบริการทั่วไป ค่าออกซิเจน ค่าผ่าตัด และค่ากายภาพบำบัด ส่วนค่าตรวจวิเคราะห์โรคประกอบด้วย ค่าห้องปฏิบัติการ ค่ารังสีวิทยา และค่าตรวจคลื่นหัวใจ

ตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ประเภทผู้ป่วยใน สถานพยาบาลเอกชน อนุญาตให้เบิกค่าวิสัญญีและอุปกรณ์ในการบำบัดโรครวมทั้งค่าซ่อมแซม ค่าห้อง ค่าอาหารได้เช่นเดียวกับการรักษาพยาบาลจากสถานพยาบาลของทางราชการ ส่วนค่ารักษาพยาบาลประเภทอื่น ๆ ให้เบิกได้ครึ่งหนึ่งของจำนวนที่จ่ายไปจริง แต่ต้องไม่เกินสามพันบาทสำหรับระยะเวลาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับการรักษาพยาบาล ถ้าเข้ารับการรักษาพยาบาลเกินสามสิบวันให้เบิกได้ครึ่งหนึ่งของจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง แต่ต้องไม่เกินวันละหนึ่งร้อยบาท กรณีที่รักษาหลายครั้งโดยมีระยะห่างกันไม่เกินสิบห้าวันให้นับระยะเวลาการเข้ารับการรักษาพยาบาลทุกครั้งรวมเข้าด้วยกัน เว้นแต่กรณีมีอุบัติเหตุ หรือมีความจำเป็นรีบด่วน หากมิได้รับการรักษาทันทีทันใดอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต

และเมื่อพิจารณาสัดส่วนของการเบิกค่ารักษาพยาบาล ประเภทผู้ป่วยในโรงพยาบาล เอกชน ค่ารักษาพยาบาลรวมทั้งสิ้นเป็นเงิน 538,268 บาท แต่เบิกได้เพียง 297,082 บาท หรือร้อยละ 55.19 (ดูภาคผนวก ก. ตาราง ก.11 หน้า 105) ในจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของรัฐบาลด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลพบว่า เป็นค่ายาร้อยละ 49.06 ค่าบริการทางการแพทย์ และค่าตรวจวิเคราะห์โรค ค่าห้อง ค่าอาหาร ค่าเลือด ค่าอุปกรณ์และค่าอื่น ๆ อีกร้อยละ 11.36 9.24 7.17 6.32 และ 1.61 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทก็พบว่า ค่าอาหาร ค่าห้องเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลได้เกือบร้อยเปอร์เซ็นต์เต็ม ค่าอุปกรณ์และค่าเลือดเบิกได้ร้อยละ 64.42 และ 51.52 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกจากนั้นพบว่า รัฐบาลจ่ายเงินสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลให้ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ข้าราชการบำนาญและบุคคลในครอบครัว

หมายเหตุ 1) จากการสังเกตใบเสร็จค่ารักษาพยาบาลของผู้ใช้สิทธิเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลพบว่า มีรายการเบิกค่าห้องปฏิบัติการถึงร้อยละ 48 $[(44/90) \times 100]$ ซึ่งนับว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับรายการประเภทอื่น ๆ

2) สงวน นิตยารัมพงศ์ และคณะ ค่ารักษาพยาบาลต่อรายประเภทผู้ป่วยใน โรงพยาบาลเอกชน ในกรุงเทพมหานครเฉลี่ยเป็นเงิน 12,128 บาท เบิกค่ารักษาคืนได้ต่อราย 4,019 บาท หรือร้อยละ 33.14 สำหรับข้าราชการประจำ และเป็น 25,039 บาท เบิกค่ารักษาคืนได้ต่อราย 5,498 บาทหรือร้อยละ 21.96 สำหรับข้าราชการบำนาญและครอบครัว

ตาราง 3.6 ค่าใช้จ่ายของรัฐบาลด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ยต่อราย* ประเภทผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชน โดยจำแนกตามประเภทของผู้ใช้สิทธิ

ประเภทค่าใช้จ่าย	บาทต่อครั้ง**	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	บาทต่อวันป่วย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น	3300.91	1818.93	2027.11	1163.82
ตัวเอง	2963.97	1117.59	1158.81	374.01
บิดา	3638.23	2121.02	1074.76	619.59
มารดา	3667.40	2425.95	1193.84	628.02
คู่สมรส	3017.00	1513.13	918.50	138.49
บุตร	2732.92	1287.46	910.28	378.11

จากตาราง 3.6 พิจารณาด้านผู้ใช้สิทธิพบว่า ค่าใช้จ่ายของรัฐในการรักษาพยาบาลประเภทผู้ป่วยใน โรงพยาบาลเอกชนเฉลี่ยรายละ 3,300.91 บาทต่อครั้ง หรือวันละ 2,027.11 บาท รองลงมาเป็นของมารดาเฉลี่ยรายละ 3,667.40 บาทต่อครั้ง หรือวันละ 1,193.84 บาท ของบิดาเฉลี่ยรายละ 3,638.23 บาทต่อครั้ง หรือวันละ 1,074.76 บาท ของคู่สมรส ตัวผู้มีสิทธิเอง และบุตรเฉลี่ยรายละ 3,017.00 บาท หรือวันละ 918.50 บาท และ 2,732.92 บาทต่อครั้ง หรือวันละ 910.28 บาทตามลำดับ ซึ่งจะพบว่า ค่ารักษาพยาบาลที่เบิกได้สำหรับมารดาเฉลี่ยต่อรายเฉลี่ยต่อรายสูงกว่าค่ารักษาพยาบาลที่เบิกได้เฉลี่ยต่อรายของบุคคลอื่น ๆ และค่ารักษาพยาบาลของบุตรที่เบิกได้จะต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของบุคคลอื่น ๆ

หมายเหตุ จำนวนวันป่วยพักรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลเอกชนเฉลี่ยรายละ 3.62 วันต่อครั้ง

* หมายถึง จำนวนผู้ใช้สิทธิหรือผู้ป่วยที่ไปใช้บริการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลรัฐ หรือเอกชน

** ครั้งหมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้ใช้สิทธิ หรือผู้ป่วยไปใช้บริการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลรัฐ หรือเอกชน

สรุป จากการศึกษาในบทนี้พบว่า ในบรรดาศ้ำราชการ ลูกจ้างประจำและข้าราชการ บำนาญที่ได้รับการคุ้มครองจากราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลนั้น ข้าราชการ ระดับ 3 - 6 เป็นกลุ่มที่เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลสูงสุด ทั้งประเภทผู้ป่วยนอก ผู้ป่วย ในโรงพยาบาลของรัฐ และผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชน แต่เนื่องจากขาดฐานข้อมูลจำนวน ข้าราชการระดับ 3 - 6 จึงไม่อาจสรุปได้ชัดเจนว่า ข้าราชการระดับนี้เป็นประชากรกลุ่ม ใหญ่ที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น ๆ หรือไม่ และหากพิจารณาต้นสังกัดก็พบว่า เจ้าหน้าที่ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้มีสิทธิ เบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ทั้งหมดมีอัตราการใช้บริการประเภทผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยในโรงพยาบาลของรัฐสูงกว่าเจ้าหน้าที่ ในสังกัดส่วนราชการอื่น ๆ นอกจากนี้ได้พบว่า สวัสดิการค่ารักษาพยาบาลให้ความคุ้มครอง ตัวข้าราชการ ลูกจ้างประจำและข้าราชการบำนาญเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคล อื่น ๆ ในครอบครัว หากแต่เมื่อรวมบุคคลในครอบครัว (บิดา มารดา คู่สมรส และบุตร) รวมกัน สวัสดิการนี้ให้ความคุ้มครองบุคคลในครอบครัวที่ไปใช้บริการผู้ป่วยในทั้งในโรงพยาบาล รัฐและเอกชนเกินกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ได้รับความคุ้มครองทั้งหมด

ลักษณะการเจ็บป่วย ผู้ป่วยนอกส่วนใหญ่ป่วยด้วยโรคระบบทางเดินหายใจ ส่วนผู้ป่วย ในส่วนใหญ่อยุ่ด้วยโรคระบบทางเดินอาหาร สำหรับอัตราการให้บริการในระยะเวลา 4 เดือน (มิ.ย. - ก.ย. 2534) ผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลรัฐเฉลี่ยรายละ 1.92 ครั้ง ผู้ป่วยใน โรงพยาบาลรัฐ และเอกชนเฉลี่ยรายละ 7.65 และ 3.62 วันต่อครั้ง อัตราค่าใช้จ่าย ของรัฐบาลด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลหรือค่ารักษาพยาบาลที่เบิกได้ ประเภทผู้ป่วยนอกเฉลี่ย รายละ 444.10 บาทหรือ 273.13 บาทต่อครั้ง และเมื่อพิจารณาตามประเภทบุคคลที่ได้รับ ความคุ้มครอง ปรากฏว่าค่าใช้จ่ายของรัฐด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ยต่อรายของคู่สมรส สูงกว่าของบุคคลอื่น แต่เมื่อพิจารณาเฉลี่ยต่อรายต่อครั้ง ปรากฏว่าของบิดาสูงที่สุด ทำนอง เดียวกัน ผู้ป่วยในโรงพยาบาลรัฐ ค่ารักษาเฉลี่ยต่อราย และเฉลี่ยต่อรายต่อครั้งของบิดาสูง ที่สุด และผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชน ของมารดาสูงที่สุด และหากพิจารณาโครงสร้าง ค่าใช้จ่ายแล้ว พบว่ากว่าร้อยละสี่สิบเป็นค่ายา